CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Geografia**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Formy arkusza:	EGEP-R0-100, EGEP-R0-200, EGEP-R0-300
Termin egzaminu:	14 czerwca 2023 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie
B2

Zadanie 1.2. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź
Od strony akwenu Q linia brzegowa została wyrównana przez przybrzeżny prąd morski, w przeciwieństwie do linii brzegowej od strony akwenu R, gdzie prądy w zatoce były słabsze.

Zadanie 1.3. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

Akwen Q	Akwen R
	X
X	
	X

Zadanie 1.4. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne obliczenia odległości w terenie wraz z poprawnym wynikiem i poprawna odpowiedź.
1 pkt – poprawne obliczenia odległości w terenie wraz z poprawnym wynikiem albo poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie
Odległość na mapie 12,5 cm
Skala mapy 1:55 000
1 cm – 550 m
12,5 x 550 m = 6875 m

Odpowiedź: Tak (ponieważ 26 x 1852 m > 6875 m).

Uznaje się wynik pomiaru na mapie +/-0,5 cm i wynikające z niego obliczenia.

Zadanie 2. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawny wniosek i poprawne uzasadnienie.
1 pkt – poprawny wniosek.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowa odpowiedź

Wniosek:
Baza turystyczna (kempingi, pola namiotowe, szkółki windsurfingu) znajduje się po stronie zatoki (a nie – od strony otwartego morza).
Uzasadnienie:
– Wydmy od strony Bałtyku są chronione, co ogranicza rozwój bazy turystycznej.
– Od strony zatoki jest słabsze falowanie, co sprzyja uprawianiu sportów wodnych.
– Wody od strony zatoki są płytsze, przez to cieplejsze niż od strony otwartego morza, co może sprzyjać powstawaniu kąpielisk.
– Do tej części mierzei jest łatwiejszy dostęp ze względu na bliskość drogi.

Zadanie 3. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne cechy.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

– Duża szerokość doliny.
– Obecność płaskiego dna.
– Występowanie obszarów podmokłych.

Zadanie 4. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – cztery poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie lub trzy poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

abrazja
E2
Wolińskiego
3

Zadanie 5. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny sposób obliczenia wysokości Słońca i poprawny wynik.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

$h_{gS} = 90° – φ + δ$, gdzie: h_{gS} – wysokość górowania Słońca po południowej stronie nieba
φ – szerokość geograficzna
δ – deklinacja Słońca

$h_{gS} = 90° – 54°50'08'' + 0$
$h_{gS} = 35°09'52''$
Wysokość Słońca: 35°09'52''

Zadanie 6.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

B3

Zadanie 6.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

dłużej
północnej

Zadanie 7. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne opisanie dwóch procesów rzeźbotwórczych.
1 pkt – poprawne opisanie jednego procesu rzeźbotwórczego albo poprawne nazwanie dwóch procesów geologicznych.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

Proces rzeźbotwórczy na obszarze A:
Na obszarze A zachodzi proces erozji bocznej, podczas którego nurt podcina brzeg koryta rzecznego.

Proces rzeźbotwórczy na obszarze B:
Na obszarze B zachodzi proces akumulacji, podczas którego dochodzi do gromadzenia się osadów niesionych przez rzekę.

Zadanie 8.1. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie
F
F

Zadanie 8.2. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź
Kolumna skalna (stalagnat) to naciek jaskiniowy, który powstał w wyniku połączenia się nacieków przyrastającego od dołu (stalagmitu) i wydłużającego się ku dołowi (stalaktytu).

Zadanie 9. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – dwie poprawne prawidłowości.
1 pkt – jedna poprawna prawidłowość.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
- Na obszarach położonych na wschodzie Europy opady są mniejsze niż na obszarach na zachodzie tego kontynentu.
- Na obszarach górskich notuje się wyższe sumy opadów atmosferycznych niż na nizinach.
- Wraz z rosnącą wysokością n.p.m. suma rocznych opadów atmosferycznych wzrasta.
- Duże opady na wybrzeżu Atlantyku (oceanizm klimatu).

Zadanie 10.1. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.
1 pkt – uzupełnienie jednego wiersza w tabeli.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie
B3
A2

Zadanie 10.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnego podobieństwa oraz poprawnej różnicy w rozkładzie opadów atmosferycznych w ciągu roku, odczytanych z wykresów.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

Podobieństwo:
- W ciągu roku obserwuje się kilka miesięcy z coraz niższą (lub coraz wyższą) sumą opadów atmosferycznych.
- W ciągu roku obserwuje się okresowy spadek wielkości opadów atmosferycznych na podanych stacjach meteorologicznych.

Różnica:
- Na stacji 1 najwyższe opady atmosferyczne występują w czasie astronomicznej zimy, a na stacji 3 – w czasie astronomicznego lata.
- Na stacji 3, w czasie astronomicznego lata, notowane są wyższe sumy opadów atmosferycznych niż na stacji 1.

Zadanie 11.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

A1

Zadanie 11.2. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – podanie dwóch poprawnych konsekwencji.
1 pkt – podanie jednej poprawnej konsekwencji.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi

- Zmniejszenie obszaru lodowców wpłynie negatywnie na turystykę zimową w Alpach, co spowoduje mniejsze wpływy z turystyki.
- Zmiany w pokrywie lodowej w Alpach spowodują zwiększenie powierzchni górskich pastwisk.

Zadanie 12. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.
1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wiersza w tabeli albo poprawne uzupełnienie jednej kolumny w tabeli.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

opolskie – 6
podlaskie – 4

Zadanie 13.1. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

P
F
P

Zadanie 13.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – podanie dwóch poprawnych cech.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

– niewielka żyzność
– płytki profil
– inicjalne (słabo ukształtowane)
– niestrefowe.

Zadanie 14. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

P
P

Zadanie 15. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – dwa poprawne wyjaśnienia odnoszące się do budowy geologicznej Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie odnoszące się do budowy geologicznej Tatr Wysokich albo Tatr Zachodnich.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowa odpowiedź

Tatry Wysokie

W Tatrach Wysokich na dominujących w budowie geologicznej skałach granitowych o słabej przepuszczalności rozwinęły się liczne wody powierzchniowe (potoki i strumienie górskie).

Tatry Zachodnie

W Tatrach Zachodnich dominują skały wapienne (są silnie spękane wskutek ruchów górotwórczych) i w wyniku krasu wody powierzchniowe z łatwością migrują pod powierzchnię, zwiększając zasoby wód podziemnych.

Zadanie 16. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyporządkowanie dwóch rzek i ustroju rzecznego.

1 pkt – poprawne przyporządkowanie dwóch rzek albo ustroju rzecznego.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

1. Ganges, 2. Brahmaputra

deszczowy monsunowy

Zadanie 17. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyporządkowania do dwóch rodzajów gleb.

1 pkt – poprawne przyporządkowania do jednego rodzaju gleb albo poprawnie wypełniona jedna kolumna.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

Gleba	Kompleks glebowo-rolniczy	Region
bielicowa	2	Równina Tucholska
czarnoziem	1	Wyżyna Sandomierska

Zadanie 18. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie
Ameryka Północna
Europa
Afryka

Zadanie 19.1. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowa odpowiedź
Na obszarach o wysokiej stopie bezrobocia występuje odpływ ludności. Obszary o niskim bezrobociu notują dodatnie saldo migracji (napływ ludności).

Zadanie 19.2. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – dwa poprawne czynniki.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi
- Możliwość uzyskania wyższych zarobków.
- Migracja na obszary gmin podwarszawskich ze względu na lepsze warunki mieszkaniowe.
- Niższy koszt zakupu lub wynajmu nieruchomości niż w Warszawie.
- Wyższy standard życia w gminach ościennych Warszawy niż na obszarach peryferyjnych województwa.
- Możliwość rozwoju zawodowego (w ośrodkach naukowych) w stolicy.
- Obecność kolei podmiejskiej.
- Lepszy dostęp do opieki medycznej, kultury, szkolnictwa.

Zadanie 20.1. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wyjaśnienie uwzględniające energooszczędność gospodarek UE i Stanów Zjednoczonych lub energochłonność gospodarek krajów Afryki i Chin.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi
– W latach 2000–2014 w Unii Europejskiej oraz Stanach Zjednoczonych rozwój gospodarczy następował bez dalszego wzrostu zużycia energii, głównie dzięki rozpowszechnieniu w gospodarce technologii energooszczędnych.
– W Afryce oraz Chinach był to okres szybkiego rozwoju gospodarczego i z tym związanego wzrostu poziomu życia mieszkańców. Gospodarka tych regionów potrzebowała dużych ilości energii, zwłaszcza że jest energochłonna – ponieważ generalnie nie osiągnęła takiego rozwoju technologicznego jak gospodarka krajów UE i Stanów Zjednoczonych.

Zadanie 20.2. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – przedstawienie dwóch skutków – gospodarczego i środowiskowego.
1 pkt – przedstawienie jednego skutku – gospodarczego lub środowiskowego.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowe odpowiedzi
Skutek pozytywny:
– Szybki rozwój gospodarczy.
– Wzrost poziomu życia.

Skutek dla środowiska przyrodniczego i życia mieszkańców Chin:
– Rosnące zanieczyszczenie powietrza związane z wykorzystaniem głównie takich źródeł energii jak węgiel.
– Obniżenie jakości życia mieszkańców Chin wskutek zanieczyszczenia środowiska, np. nasilenie smogu.
– Wysokie koszty ponoszone na leczenie osób chorujących z powodu występowania zanieczyszczeń.
– Wzrost wydobycia surowców nieodnawialnych wynikający z rosnącego zapotrzebowania na nie i z tym związany wzrost cen na te surowce.
– Szybkie wyczerpywanie się zasobów surowców nieodnawialnych i konieczność ich importu.

Zadanie 21. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy albo jednej kolumny w tabeli.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie
5, hinduizm
2, chrześcijaństwo (katolicyzm)
4, islam

Zadanie 22.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

Chiny
Norwegia

Zadanie 22.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

- Połowy zrównoważone to takie, które w dużo mniejszym stopniu wpływają na ekosystem morski, pozostawiają więcej ryb w morzach i oceanach oraz sprzyjają innym zwierzętom morskim.
- Połowy zrównoważone nie zaburzają naturalnej równowagi w ekosystemie morskim.
- Połowy zrównoważone muszą utrzymywać się na poziomie zapewniającym ciągłość populacji danego gatunku.
- Połowy muszą być prowadzone w taki sposób, aby ich wpływ na inne gatunki i siedliska morskie w ramach ekosystemu był zminimalizowany i aby pozostawały one w dobrym stanie.
- Rybacy muszą stosować się do odpowiednich przepisów i adaptować się do zmiennych warunków środowiskowych, np. do zmiany liczebności ryb danego gatunku.

Zadanie 23. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy albo jednej kolumny w tabeli.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie

owce, B
bydło, A
trzoda chlewna, C

Zadanie 24. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – wskazanie Niziny Szczecińskiej i poprawne uzasadnienie dwoma argumentami.
1 pkt – wskazanie Niziny Szczecińskiej i poprawne uzasadnienie jednym argumentem.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Rozwiązanie
Nizina Szczecińska

Uzasadnienie, np.
- Nizina Szczecińska charakteryzuje się większym udziałem żyznych gleb, np. czarnych ziem (a na Polesiu Lubelskim dominują słabe gleby bielicowe oraz torfowe).
- Na Nizinie Szczecińskiej są większe opady niż na Polesiu Lubelskim.
- Okres wegetacyjny roślin dłuższy jest na Nizinie Szczecińskiej niż na Polesiu Lubelskim.
- Na Nizinie Szczecińskiej występują łagodne zimy (a na Polesiu Lubelskim zimy są mroźne i długo utrzymuje się pokrywa śnieżna).

Zadanie 25. (0–2)

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne uzasadnienie z odniesieniem do dwóch województw.
1 pkt – poprawne uzasadnienie z odniesieniem do jednego województwa.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

Przykładowa odpowiedź
Większość obszaru województwa dolnośląskiego charakteryzuje się wysoką wartością wskaźnika waloryzacji warunków przyrodniczych dla rolnictwa (glebami wysokich klas bonitacyjnych), więc przeważa tam produkcja roślinna. W województwie podlaskim występują trudniejsze warunki dla uprawy roślin o wyższych wymaganiach, więc rolnictwo specjalizuje się w wykorzystaniu użytków zielonych, a w konsekwencji – w produkcji zwierzęcej.

Zadanie 26.1. (0–1)

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie
Algieria
Japonia

Zadanie 26.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – podanie dwóch poprawnych konsekwencji.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

– starzenie społeczeństwa
– zmniejszenie liczby ludności Niemiec
– zwiększenie obciążenia demograficznego
– niedobory na rynku pracy
– wzrost liczby imigrantów.

Zadanie 27. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

P
F

Zadanie 28. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Rozwiązanie

C.

Zadanie 29. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawny wniosek.
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

Przykładowe odpowiedzi

– Kobiety są lepiej wykształcone od mężczyzn.
– Mężczyźni wcześniej podejmują pracę zawodową.